

HÖRNSTENEN

4/2018

TEOLOGISKA INSTITUTET I FINLAND

HÖRNSTENEN ÄR KRISTUS JESUS SJÄLV (EF 2:20)

JARI RANKINEN

HUR SKALL MAN
BERÄTTA FÖR BARNEN?

KRISTI KYRKA BESTÅR
OCH BEHÖVER
ARBETARE

Henrik Perret

HÅLL FAST VID GUDS
ORD

STI 30ÅR

Hur skall man berätta för barnen?

Hur skall man berätta för barnen?

Jag deltog i en tillställning som handlade om kristen barnuppfostran. Hur skall man berätta om Gud för barn, ungdomar eller barnbarn? Hur skall man överföra – för att använda ett ord som inte är alldeles korrekt, eftersom det i grunden inte handlar om att vi för över något – tron på Bibelns Gud till kommande generation? Det fanns de som berättade om positiva erfarenheter: det är enkelt att tala med barn om frågor som har med tron att göra eftersom barnen är mottagliga och tillitsfulla. Andra vittnade om hur svårt de tycker att det är. Dels drabbas man av brådska och lättja. Dels uppmuntrar och stöder den värld vi lever i knappast en kristen tro och uppfostran, något som gör det ännu svårare. Tvärtom uppmuntrar världen oss att tro och leva på ett helt annat sätt.

Riksdagens talman Paula Risikko undrade för någon vecka sedan, om det måntro var lättare att vara kristen i Finland förr än vad det är nu. Hon ansåg att det är svårt för en kristen i vårt land att bekänna sin tro, eller att tala om den. Det finns de som har ondgjort sig över och gjort hån av hennes uttalanden. Det har de inte haft fog för, eftersom hon har helt rätt.

Kanske känns det som om vi befinner oss i en alldeles ny och främmande situation, något som i viss mån kanske stämmer. Å andra sidan är det en situation som alltid varit bekant för kristna. De första kristna levde i en värld som inte stödde deras tro – eller att man förde den vidare till sina barn. Och de flesta kristna lever än idag under sådana omständigheter, och med dessa förutsättningar lär de nästa generation att tro. Knappast var heller vårt land för några årtionden riktigt så kristet och positivt in-

HÖRNSTENEN 4/2018

ställt till kristen tro som vi idag gärna skulle vilja tro.

Paulus råder oss att leva så att vi inte anpassar oss efter den här världen (Rom 12:2). Vi borde finna oss i det faktum att vi är annorlunda och att vi lever annorlunda än andra. I vissa avseenden behöver en kristen inte – eller får kanske inte ens – vara annorlunda, men i andra avseenden är det oundvikligt. Det är viktigt att vi lär våra barn detta. Att leva annorlunda kan innebära att vi respekterar det tredje budet, nämligen att vi helgar vilodagen. Det kan innebära att vi lever annorlunda när det gäller frågor om sexualitet, äktenskap och sällskapande. Eller så kan det innebära att vi tror att Jesus är den enda vägen till Gud.

Kristen barnuppfostran handlar om att vi berättar om, men också lever ut evangelium. Detta inbegriper syndernas förlåtelse, ett hem i himlen och en Frälsare och Gud som är god, som älskar oss och som vakar över oss. Det är just evangeliet som föder och stärker tron. Det är en kraft mot allt det som försöker föra oss bort ifrån Gud.

Jag har inte det som krävs för att föra vidare evangeliet till mina barn eller barnbarn. Det skulle krävas mer än vad jag klarar av, och just mina anhöriga och nära känner ju till hurdan jag egentligen är. Så kan det kännas. Men kanske är det just genom att vi som inte är så goda berättar om det som är gott som våra barn kan lära sig: mamma och pappa var inte fullkomliga, inte ens goda, men de trodde på Jesus just för att de inte var goda. Detta är kärnan i evangeliet.

JARI RANKINEN

GENERALSEKRETERARE

27.9.2018 (ÖVERS. JAKOB DAHLBACKA)

HÖSTENS FÖRELÄSNINGAR HAR BÖRJAT

Höstens kurser, föreläsningar, diskussioner och övriga tillställningar vid STI har börjat. Höstens program finner du på STI:s hemsida, www.sti.fi, under fliken "Ohjelma" och "Syksyn 2018 ohjelma". Mycket intressant och nyttigt finns att vänta! De flesta av föreläsningarna kan man följa med live eller spela upp senare. Inspelningarna finns under fliken "Syksyn 2018 ohjelma".

(ÖVERS. JAKOB DAHLBACKA)

KUNDE DU TÄNKA DEJ ATT DONERA 20 ELLER 10 EURO?

Årets slut är också i år en mycket utmanande tid för TFIF. Därför frågar vi: Kunde du donera 20€ till TFIF? För studerande kunde summan vara 10€. Om ungefär hälften av TFIFs understödande medlemmar, idag 2005 till antalet, skulle göra så skulle vi igen klara av året. Några donerar mera och det tackar vi varmt för. Men kunde du ge också denna gåva? Om det är möjligt, stort tack för detta.

I fjol gjordes en liknande insamling och det betydde en avgörande hjälp. Vi fick våra räkningar betalda och bokslutet blev litet på plus. Det gladdde oss särskilt att så många studerande gav ett 10€:s bidrag. Det säger oss att TFIF är mycket viktigt för många studerande. För dem är 10€ inte någon liten penning.

Gåvan kan inbetalas med användning av följande uppgifter:

Mottagare: Teologiska Institutet i Finland.

Bankkonton : Danske Bank FI74 8000 1100 5642 45 eller Nordea FI66 1555 3000 1169 14.

Skriv som meddelande: "Gåva till TFIF"

Om du har ett personligt referensnummer för TFIF, använd gärna detta.

PÅ TIF BEHÖVS STOLAR?

TFIFs stolar har tjänat mycket bra och länge. Nu är många av dem i dåligt skick. Vet du var vi kunde få stolar förmånligt? Vi behöver 40 - 60. De får inte vara för stora och kunna radas ovanpå varandra. Ett stort tack om du kan hjälpa med detta. Tag då kontakt med TFIFs kansli tel 09 6689 550, kirsi.kuru@sti.fi eller jari.rankinen@sti.fi

TEXT: JARI RANKINEN (ÖVERS. ULF EMELEUS)

Kristi kyrka består och behöver arbetare

– Det känns vemodigt att lämna den här uppgiften. Det är gott att vara här, sade Ville Auvinen vid höstterminens öppnande på STI.

I maj sände Ville ett brev till STI:s styrelse med beskedet att han lämnar generalsekreterarens uppgift. Han hade redan verkat ett drygt år som vikarie för missionsdirektorn i SLEY och nu hade den uppgiften förändrats och blivit permanent. Arbetet i STI hade börjat 2013 och pågått under tre och ett halvt år.

– STI har varit bekant för mig ända sedan det grundades. För 30 år sedan studerade jag teologi i Åbo och där hörde vi att man i Helsingfors hade grundat ett teologiskt institut. Vi tänkte att man också i Åbo borde grunda ett, berättar Ville.

– Innan jag valdes till generalsekreterare hade jag en uppgift som inte kändes som min egen, den motsvarade inte min yrkeskunskap. Sedan kom jag till STI där jag fick användning för min utbildning och mitt kunnande.

VAD VAR BÄST OCH VAD VAR TYNGST?

Jag frågar – som man ofta gör i liknande intervjuer – vad som var bäst i arbetet och vad som var tyngst. Ville nämner tre bra saker.

– Jag lärde känna femte väckelsen, dess ledare och sådana som hör dit. Jag kom med i dess evenemang. Jag har deltagit i ungdomsarbetet nästan hela den tid som jag har varit präst. I STI fick jag också bedriva ungdomsarbete, bland studenter och framför allt bland och tillsammans med teologiestuderande. I STI hade jag fina arbetskamrater, Timo och båda Kirsi och arbetsgemenskapen var god och problemfri.

Och så det som var svårare? Ville nämner två.

– Enligt mig gjorde vi upp en god plan för att förnya utbildningen i STI. Vi lade ner mycket möda och strävade för att kunna inleda en ettårig startkurs för teologiska studier och lära ut grunderna i teologin. Planen förverkligades inte eftersom ansökningarna till kursen var för få och det kändes frustrerande.

– När det gällde ekonomin var man ibland tvungen att skrapa sig i huvudet. Hela tiden fanns det här med som ett spöke i tankarna. Förunderligt nog klarade vi oss från ett år till ett annat.

VILKEN RIKTNING?

STI:s utmaning är att följa med tiden, förändra sin verksamhet, att förnyas och bättre svara mot de förväntningar som ställs. Ville vill lämna saken till eftertanke bland dem som nu har ansvar för STI:s verksamhet.

– STI har startat en gemensam utbildning för anställda inom medlemsorganisationerna. Det är bra och saken kan utvecklas ytterligare. Den utbildningen har också den fördelen att de olika organisationernas och väckelserörelsernas anställda lär känna varandra bättre och kan bilda nätverk. STI har under hela sin existens varit ett viktigt samarbetsorgan för dess organisationer. Det lönar sig att fördjupa samarbetet.

– Man får inte glömma att det finns möjligheter att förstora utbildningen av teologer. Verksamhetsområdet i Finland kan förändras och det kan uppstå en ny luthersk kyrklig struktur. Om det sker kan en teologutbildning behövas och STI är som organisation färdig för det.

TEOLOGER BEHÖVS

I början av höstterminens öppnande

frågade jag av Ville vad han önskar säga till de teologiestuderande som mångtalligt hade samlats. Ville önskade uppmuntra:

– Även om framtiden är höljd i dunkel utan att det finns någon väg framåt står Kristi kyrka kvar och behöver medarbetare, också teologer. Om man längtar efter akademiska studier lönar det sig att studera. Man kan inte tänka att det alltid finns gamla och kloka som vet och av vilka man kan fråga. I något skede behövs nya teologer på deras plats och kanske din uppgift är att finnas med i den skaran. En akademisk trovärdighet är nödvändig.

Ville påminde också om att det kan vara klokt att studera också för en annan examen. En teologiemagister kanske inte hittar en heltids avlönad uppgift för en teolog. Ville önskar uppmuntra också STI:s understödare:

– Ni stöder ett mycket viktigt arbete. Hurudana teologer, herdar och lärare det finns i församlingarna, i de kristna organisationerna och i skolorna, har verkligen stor betydelse. Stort tack att ni har gjort STI:s verksamhet möjligt. Fortsätt med det.

Ville har nu andra uppgifter men gemenskapen fortsätter. Nästa gång kommer han i december för att undervisa i STI. Ämnet då är julevangeliet. Tack Ville!

INTERVJUN: JARI RANKINEN

BILDERNA: TIMO ESKOLA (S.4),

JARI RANKINEN (S.5)

(ÖVERS. STIG-OLOF FERNSTRÖM)

Håll fast vid Guds Ord

1. Henrik Perret, tidigare kyrkoherde och STI:s generalsekreterare, hur känns det att följa teologin nu när arbetslivets ansvar har lättat?

– Stämningen varierar. Jag skulle gärna delta lite mera aktivt men det har ju sina sidor att iaktta fenomen från sidan. Hela mitt liv har jag frågat människorna om de tycker om det som de gör. Som barn kunde jag i timtals följa med en grävmaskinskörare eller en installatör. Jag berördes alltid av människor som var intresserade av sitt arbete och inte gjorde det av tvång. Jag sörjer ibland att det finns för få pastorer som älskar teologin. Dessutom har många av oss under studierna fått goda och nyttiga saker men även ”stenar i stället för bröd”.

2. Vilka anser du är de heta frågorna i kyrklig debatt just nu?

– Kyrklig debatt kretsar kring samma frågeställningar som i hela västvärlden försöker ändra på ”kulturen”. Missbruk och nedvärdering av kvinnorna, oavsett hemma, annars i samhället eller inom kyrkan, har nu via emancipationen lett till ”repressalier”. Delvis har vi en diskussion som grundar sig på feminismen. Den vill vara tolkningsnyckeln i nästan varje fråga. Och samtidigt tampas vi med en könsneutral ideologi. Den kräver att könsskillnader skall suddas ut och

förgöras. Det första slaget gällde kvinnliga präster. I dess kölvatten har följt debatten om att ändra på äktenskapet med liknande motiveringar. Därtill hör också frågorna om livets början, så som abortfrågan, och dess slut. Debatterna tar sin utgångspunkt i den heta bibel-frågan, har kyrkan tappat bort sin Bibel. Man säger inte mera som förr quod non est biblicum non est theologicum (det som inte är bibliskt, är inte teologiskt).

3. Hur har samhällets förhållande till kyrkan förändrats?

– Man bör lägga märke till att allmänt i västvärlden söker sig kyrkliga

ledare gemenskap med sådana samhällseliga kretsar som egentligen inte är intresserade av kyrkans tro eller dess existens. Detsamma gäller även för vår lutherska kyrka vars biskopar verkar ännu mera intresserade att ha goda relationer med ett sekulariserat och politiskt korrekt samhälle. Samtidigt blir gemenskapen med kyrkans bekännande medlemmar sämre. Är det så att samhället möter en kyrka som i många frågor har "mist sin sälta"? Först får man ta emot tack men sen sinar intresset. Kristendomens snabba avveckling i Finland beror på det att bara få människor numera söker en kristen livsåskådning eller kristna värderingar.

4. Vilka ljuspunkter ser du för kristenheten i Finland?

– Mitt i allt finns det en stor hunger efter Guds Ord bland kyrkofolket. Det finns också många som ber om förbön eller söker annan hjälp. Jag hälsar också med glädje det ökade intresset för apologetik. Vi behöver inte vinna alla debatter utan vi vill vinna människor. Det är också viktigt att nå ut till barn och ungdomar, eftersom de för budskapet vidare.

5. Vilken utmaning vill du ge till den unga teologgenerationen?

– För det första, pro primo: Håll fast vid Guds Ord och be att Gud tar hand om dig. Lyssna på bra lärare och skaffa dig bra litteratur. För det andra, pro secundo: Jag sörjer att även bland bibeltrogna kristna kan gränserna mel-

lan gemenskaperna vara höga. Ibland är det även svårt att samlas kring samma bord. Det onda som ingår här bör undvikas, samtidigt som varje kristen får vara tacksam för sitt eget andliga hem. För det tredje, pro tertio: Var en herde för dem som älskar Gud (Psaltarpsalm 1). Det är fruktansvärt att det bland konservativa kristna finns så mycket moraliska och andliga problem. Lära och liv skall fogas samman. "Mer än allt som ska bevaras, bevara ditt hjärta, för därifrån utgår livet." (Ord 4:23).

Och för det sista påminner jag om det som jag alltid har sagt: Ta hand om språkkunskaperna i de bibliska språken, åtminstone på en nöjaktig nivå. Dagens lösen på hebreiska och grekiska är ett bra hjälpmedel därtill.

INTERVJUN: TIMO ESKOLA
BILDERNA: STI:S BILD-ARKIVET
 (ÖVERS. TUOMAS ANTTILA)

Kan trosbekännelsen ändras?

Vid STI:s höststart diskuterades ämnet trosbekännelsen och dess betydelse i den kristna tron. Som värd för diskussionen fungerade generalsekreterare Jari Rankinen och i diskussionen deltog Lutherkyrkans teolog Soili Haverinen, biskopens specialmedarbetare Lauri Kemppainen och prosten Olli Valtonen som aktivt varit med och utformat Tomasmässorna. Utgångspunkt för diskussionen var Olli Valtonens version av ny trosbekännelse eller hoppets bekännelse som han själv kallade den. Den nya trosbekännelsen lästes senaste vår i Tomasmässan.

99 BORTTAPPADE

Olli började med att svara på frågan hur han hade tänkt när han utformade den nya bekännelsen. Han hänvisade t.ex. till en färsk europeisk undersökning enligt vilken allt färre, särskilt yngre, tror eller

upplever sig ha en religiös övertygelse. Enligt Olli borde tron kunna uttryckas på ett sätt som en vanlig människa förstår. Den nya trosbekännelsen var till sin karaktär experimentell och dess syfte var inte att ersätta de traditionella trosbekännelserna.

I diskussionen framkom på Ollis initiativ Bibelns bild av hjorden med hundra får och sökandet av det ena förlorade fåret. Med samma liknelse som utgångspunkt sades att nu är fler lamm försvunna, inte bara ett lamm utan 50 eller 99. Det handlar om att nå dessa människor.

Både Soili och Lauri förenade sig med Ollis bekymmer om att många idag är vilse. Lauri hade deltagit i en mäsas där den nya trosbekännelsen hade lästs. Enligt honom hade det i det läget känts helt bra och det hade inte varit vare sig överraskande eller svårt att förena sig med den eftersom saken hade förberetts genom predikan. Lauri hade inte upplevt att Olli hade ”spikat nya teser”.

Han hade i stället blivit funderad över Ollis nya formulering ”tredimensionell Gud”. Lauri betonade i diskussionen att de gamla kristna läroformuleringarna inte är lätta eller tagna ur tomma luften. Det har också sitt värde att man kan liksom vila i någonting som är ”givet” och äldre än en själv.

TAPPAS DET MEST VÄSENTLIGA
BORT?

Soili sade sig ha blivit upprörd när hon hörde om den nya trosbekännelsen och av att församlingen kritiklöst hade förenat sig i den. Hon nämnde att Ollis trosbekännelse utelämnade väsentliga läropunkter: t.ex. korset, försoningen och uppståndelsen nämns inte. Soili sade också att trosbekännelsen i praktiken hade ersatt den traditionella eftersom den sistnämnda lämnade bort. Hon betonade att om en ny människa kommer till församlingen behöver den nytillkomna inte genast förstå allt. Det är upp till församlingens undervisningsuppdrag att öppna de gamla bekännelserna på ett för människorna begripligt sätt. Man borde inte avstå från de gamla bekännelserna för det kunde innebära andlig utarmning.

Efter detta uppstod det en djupare diskussion om vad en människa behöver tro för att bli frälst eller hur mycket av den kristna läran men behöver tillägna sig för att vara kristen. Alla diskussionsparter verkade tro att det i den kristna tron finns en kärna som man inte kan ge upp och som inte finns i t.ex. någon av de andra religionerna. Olli framhöll kritik gällande vad vi tar för givet i den kristna läran och nämnde att många historiska vändningar har påverkat tolkningen av av den kristna tron. Soili betonade att bibelforskningen under tidens gång nog har visat varför de trosartiklar som känns svåra är just svåra. Lauri upplevde sig i många fall vara mitt emellan de båda andra debattörernas åsikter.

NYA SEDER MEN INTE PÅ BEKOST-
NAD AV INNEHÅLLET

I diskussionen tangerades också den grundläggande frågan om till vilken nivå språket når när det blir tal om Gud och vad vi egentligen menar med att tro. Tron blir inte uttömd genom att hålla propositionerna för sanna och inte heller blev t.ex. rövaren på korset frälst genom att fullständigt behärska dogmatiken. Å andra sidan kan trons innehåll inte vara helt slumpartat.

Jag anser att diskussionens olika parter alla kan tillföra något. Här bör dock preciseras om vi talar om trons innehåll eller om att möta nya människor. När vi talar till människor behöver vi hitta nya uttryckssätt för den kristna tron. Men detta får inte ske på bekostnad av de för hela kristenheten gemensamma trosbekännelserna.

TEXT: NOORA NÄTKIN
BILDER: TIMO ESKOLA
(ÖVERS. TOMAS KLEMETS)

Sakerna kommer i rätt prioritet

Tanken på teologiska studier hade mönat fram under en längre tid, fastän jag inte tidigare tagit det så allvarligt. Teologiska frågor har alltid intresserat mig, och senaste år beslöt jag att följa min inre kallelse och börja studera. Jag inledde studierna på hösten och genast i början av introduktionsveckan fick jag till all lycka av en studiekamrat Teologiska Institutets programblad, som var full av intressanta föreläsningssämnen. Redan under den första kaffeandakten visste jag att den här platsen skulle bli för mig en lika viktig plats som universitetet.

Studierna i teologiska fakulteten har varit intressanta och givande. Jag har träffat människor som tänker på många olika sätt och lärt mig mycket nytt. Som kristen räcker det inte för mig att studera bibeln endast från den vetenskapliga sidan. Under mina teologiska studier går det ibland så att jag läser mera litteratur som behandlar bibeln än själva bibeln. Då känns det så att min kunskap hellre minskas än fördjupas, och jag kan lätt fastna i oväsentliga detaljer. För mig har Teologiska Institutet fungerat som en regelbunden påminnare om vad som är det viktigaste inom teologin.

Teologiska Institutet fungerar som ett slags andligt hem åt de studerande, men det är också i andra saker en efterlängtnad motvikt till den moderna universitetsvärlden. Biblioteket är ett tyst ställe, under föreläsningarna prio-

riteras innehållet framom ett trendigt undervisningsätt, och lärarna har tid att på ett äkta sätt möta de studerande och samtala med dem. I stället för en ytlig undervisning värderas en djupare kännedom om historia och bibeln, som åtminstone för mig känns upplyftande, och uppmuntrar mig att studera flitigare.

Då jag i novembermörkret ifrågasätter de teologiska studierna och i övrigt livets mening, är jag tacksam över att bakom hörnet, på Kajaniemigatan, väntar mig ett varmt vardagsrum, en kopp kaffe och andakten klockan två. När jag knäpper mina händer tillsammans med de andra studerandena, kommer sakerna igen i rätt prioritet.

SAIJA LARJAVA, FM, TEOL. STUD.
(ÖVERS. STIG-ERIK ENKVIST)

(ÖVERS. SIMON JERN)

Adressen:

Kajaniemigatan 13 A 4. vån.
00100 Helsingfors

Telefon 09 668 9550

E-post: sti@sti.fi
fornamn.efternamn@sti.fi

Hemsida www.sti.fi

Bank

Danske Bank
FI74 8000 1100 5642 45, BIC: DABAFIHH
Nordea
FI66 1555 3000 1169 14, NDEAFIHH

Annställda

generalsekr. Jari Rankinen (045 359 7772)
forskare Timo Eskola (hem 019 722 702)
sekreterare Kirsi Kuru

Teologiskt forsknings- och skolningscentrum.

Församlingsbesök, lektioner, bibliotek och läsesal.

Öppet under perioderna kl. 9–19.

Styrelsens ordförande

verksamhetsledare Tom Säilä, Sley

Medlemsorganisationer

Missionsföreningen Säningsmannen, Länsi-Suomen Rukoilevaisten Yhdistys (Bedjarörelsen i Västra Finland), Finlands ev.luth. Student- och Skolungdomsmission, Radio-missionsorganisationen Budbärarn, Finlands ev.luth. Folkmission, Suomen Luterilainen Evankeliumiyhdistys, Finska Bibel-institutet, Sv. Luth. Evangeliföreningen i Finland, Laestadiernas Fridsföreningars Förbund

Finansieras av frivilliga bidrag. Medlemsavgift för understödande medlemmar: 40 €/år (studerande 10 €, kollektiv 100 €). Bokgåvor, understöd och testamenten mottas med tacksamhet.

Insamlingstillstånd i Finland

Insamlingstillstånd i Finland RA/2017/186 RA/2017/186, 21.2.2017–31.12.2018

Publicerar den teologiska tidskriften *Iustitia*. Informationsbladet *Hörnstenen (Kulmakivi)* sänds till understödande medlemmar.

ISSN 2243-075X (Print), ISSN 2243-0768 (Online)

TEOLOGISKA
INSTITUTET I FINLAND
KAJSANIEMIGATAN 13 A
00100 HELSINGFORS

FRAMSIDAN: HÖSTFÄRGER
(MINNA RANKINEN),
LITEN BILD AV JARI RANKINEN &
VILLE AUVINEN (TIMO ESKOLA)

BAKSIDAN: BÖCKER PÅ LOPPTORGET
VID STI (TIMO ESKOLA)